

יום ה' י"ח תשרי תשע"ו - (י"ט כ' תשרי חזרה שיש"י שב"ק)

באר הגולה 146

הלכות תפלין סימן מר מה

סדר יולא היתה (ב) עמו אשה (ג) *ישן בהם (ד) שנת (ה) עראי. וקיצוד הוא עושה, מניח ראשו (ה) בין ברכיו והוא יושב וישן. והיו תפלין ברכין בידו (ו) מפר לישן בהם אפלו שנת קבע, היום או הנה בידו ואינם ברכים בידו. (ז) אסור לישן בהם אפלו שנת (ח) עראי: הגה ודוקא קשאחזון בלא גרסא, אבל בגרסא (ח) בקל ענין (א) שרי בשם הציטור):

א לשון תפלין
ד מהות תפלין
ד שם פירושו שם
במראה ה לפרוש
רשי שם בנמרא

מה דין תפלין בבית הקברות ובבית המרחץ, וכו' כ' סעיפים:

א *אסור לגנוס (א) בבית הקברות או (ב) בתוך ארבע אמות של (ג) מת ותפלין בראשו משום 'לעג לרש'. היום הם מקטים (ד) מותר: ב בבית (א) המרחץ, (ד) בית החיצון שקל העומדים בו

א בקבוצת יוח בבית
יסוף וכן משא
מחשבת הרשבי"א
ג שקת'

באר היטב

(ה) עראי. ולא חשיב הפסח הנדעת אלא קשהא עומד בשחוק או בקלות ראש. טור. ומ"מ מצוה מן הפסח שלא יסח דעתו כלל, ביה. וז"ל הר"י יונה: דלא חשיב הפסח הנדעת אלא קשהא עומד בקלות ראש ובשחוק, אבל מהתעסק בעניניו אע"פ שהתעסק במלאכתו ואמנותו ואין דעתו עליהם ממש אין זה נקרא הפסח הנדעת. לכאורה צ"ע הא דאמרין בשבת יוצא אדם בתפלין ע"ש עם חשקה וכו', ע"ש, ושמה הואיל ומצוה מן הפסח הוא שלא יסח דעתו מהם כלל לא חושבין שצ"ע בהם בשבת לרייה, עין יד אחר, יתאר: ז"ל החומר מאד בזה אפלו בשעת התפלה, וז"ל בשעת תפלת י"ח והשעה שלומה, עמ"א: (ג) עראי. דחושבין שמה יפלו מידו, עין ב"י ובתקומה ס"ד מ"ח. ונתמחר מקולו ע"ז כמה שם וז"ל: ואי אומר שנה תלשון לא נקצעה בגמ' שלנו אלא היג לה בפסח הלשון וכו' ע"ש: נראה דאשהמיט מנה למה דח"ר לא יאחו וכו', בנכות דף כג ע"ב, עין סנה דף מא ע"ב ורד"ק: (ז) שרי. וע"ל סי' מ ס"ב מ משיש:

באור הלכה

וכמו שכתוב לקמה באורו הסימן: * ישן בהם וכו'. עין במשנה ברוהו סעיף קטן ג מה שכתבו 'זולת משעת התפלה והלמוד וכו'', אף דכפרו מגידים כסב דמצוה מן המבחי' שלא יסח דעתו כלל מתפלין אפלו בשעת קריאת שמע והפלה. לא סתמי פן, כי הפאר היטב בשם האר"י ז"ל כתב להפך, ובפס"ט שמוציא בספר א"ר ורוע וזה לשונו בסימן תקפ"ה: וצריך אדם קשהא לבוש תפלין לומר שתפלין עליו ולא להסית דעתו מהם, שלא יישן בהם ולא יסח דעתו מהם, כי מתקנת שזכור שישן עליו אינו בא לידי קלות ראש וחוסר יראת שמים בלבו, כדאמרין פ"ק אין עומדין וכו', הל"כ פשא"ס מוכן לכו בתפלין או כהלכה שלו אין זה הפסח הנדעת⁽¹⁴⁾. דל"שמן דאיכא יראת השם, עד כאן לשונו: * אסור לגנוס לבית הקברות וכו'. עין בפרי"מגדים שכתב דג' מחלקת בדבר: הפ"ח סובר דבבית הקברות נמי תוך ד' אמות לקבר הוא דאסור. הא חזן לר' אמות של קבר אף על"פ ששומר באמצע בית הקברות שרי, כל שאין קביו קבר תוך ד' אמות: וט"ו פרש, מדינא אין אסור כי אם תוך ד' אמות לקבר. והטור החמיר משום גדר חזן לר' אמות של קבר, כל שעומד בבית הקברות וכו' קביו קשהא לקברות, אבל חזן בבית הקברות אין להחמיר כלל לרוב, וכמו שפרש באשל אברהם דאין עושין גדר לגדר. והפגון אברהם פרש, דחזן ד' אמות של בית הקברות נמי אסור. ולדברי קשה, לערכינהו ולתנינהו: אסור לכנס לתוך ד' אמות של בית הקברות או של מתו? עד כאן לשונו. אבל במחצית השקל בסימן ע"א פרש דהפגון אברהם סובר ג"כ דאין קביו קשהא, דאינו אסור ממקום שהחלל הבית הקברות וכו' הקרקע שהקצה לקברות (ולחוצה אפלו אמה אחת, אפלו אי ליכא מחצה מפקת ביניהם; רק דבזה פליג עם הש"י וסובר דמקום בית הקברות ולפנים, כגון שיש מחצה סביב בית הקברות, או אפלו ליכא מחצה כלל רק שהקצה לקברות, אסור מדינא אפלו רחוק ד' אמות מן הקברים וכו' יוסף קשת הפרי"מגדים מעל מגן אברהם, ומגן אברהם שכתב בענינו דאסור אפלו בתוך ד' אמות של בית הקברות, וכו' אם הקברים מתחילין חזן ממקום נתחלה בית הקברות. ומה שלא הוזכר בהמספר האסור רק בבית הקברות, הינו דהוא בא לבנות בזה ומקום החלל הקרקע של בית הקברות ולפנים אסור אפלו חזן לר' אמות מן הקברים. ודע עוד, דהגרי"א שש"כר בסימן כג בבאורו דתוך ד' אמות של בית הקברות אסור, ורמז ג"כ פ"ג לעין במגן אברהם בענינו.

כלל בתפלין שבראשו פ"ל שהוא לפנים מפיח בית הקברות, ושם יתקרב בתוך ד' אמות של איה קבר בלי דעת: (ב) בתוך ארבע אמות וכו'. וכתב העטרת יצחקים, דכל אותו חדר שהמת מנה בו חשוב כד' אמות של מת, ומגן אברהם חולק עליו וכתב דאינו תופס רק ד' אמות, עין שם⁽¹⁵⁾. ואפלו קבר של קטן שעדין לא הגיע לכלל מצוה, אפלו הכי אין לכנס שם בתפלין בראשו משום 'לעג לרש': (ג) מותר. וצריך לשם הרצועות תהייה מקסות. לפיכך אף על"פ שמתר לכנס בתפלה של יד לבדה הואיל והוא מקסות, צריך לזהר ברצועה שעל אצבעו שתהיה ג"כ מן מקסה [ט"ו]: ב (ד) ביה החיצון. שדרכם היה (ה) לאמר שלבשו התלוק בבית האמצעי

שער הציור

(ג) גמרא: (א) תלמידו רבנו יונה ותרשבי"א בחדישי דסנה והרא"ש וטור, ועין לעיל בסימן כח בשערי תשובה: (ז) הגר"ו: (ב) עין באור הלכה: (ו) מגן אברהם: (ז) גמרא: (ח) בש"י:

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הלכות תפילין סימן מה מו

ביאורים ומוספים

שקרא לה' ארון' כמבואר בגמ' (ברכות ז, ב), ומשום כך ראוי בתפילת שחרית שתיקנה אברהם אבינו להקדים ולומר שבחי 'ארון עולם'.

ובמעלת אמירת 'ארון עולם' כתב האיר' (סוף ס"ק טו) שהמטה משה (ס"ו לא) כתב בשם ר"י החסיד ורב האי גאון ורב שרירא גאון, שכל מי שמכוון בתחילת 'ארון עולם' אני ערב לו שתפילתו נשמעת, ואין שטן מקטר על תפילתו.

ולענין אמירת הפסוק 'מה טובו וגו' במשנ"ב לא הזכיר שיש לאומרו. והאיר' כתב (ס"ק י) בשם הרש"ל שלא נהג לאומרו, כיון שאמרו בלעם לקללה, מאידך, הדרכי משה (ס"ו ו אות ג) כתב בשם הכל בו (ס"ו פו) שיאמר גם פסוק זה, וכן כתבו הסדר היום (כוונת וסדר תפילת השחר) והמטה משה (ס"ו כט).

ובטעם אמירת הפסוק 'ואני ברוב חסדך' וגו', ביאר הקצושי"ע (ס"י יב ס"א) שהוא כמו נטילת רשות קודם התפילה.

[משנ"ב ס"ק א]

דאסור לו לאדם להנות מן העולם הזה בלי ברכה⁽²⁾.

(2) טעם זה הוא אינו רק לשיטת השו"ע להלן (ס"ח) שברכות אלו נתקנו על הנאת האדם אלא אף לשיטת הרמ"א שם שכתב שהברכות הן על שהקב"ה ברא צרכי העולם [שמקור דברי המשנ"ב כאן הוא הטור, ושיטת הטור שהלך מברכות השחר נתקנו על סידור העולם ולא על הנאת האדם].

[משנ"ב ס"ק ב]

דנקא סוף שקנתו⁽³⁾.

(3) ולענין המשכים לאחר חצות לאיזה ענין דעתו לחזור ולישון לאחר מכן שנית קבע, כתב לקמן (ס"י מז ס"ק ל) שישול לברך את כל הברכות האלו [ושוב לא יצטרך לברכן בבוקר], חוץ מ'אלקי שמה' שיאמר בלי חתימה וחוץ מ'דמעביד שינה' שיאמר בלי הזכרת השם, ובדיעבד אם בירך אותן בחתימה ודזכרה השם, מסיק הביה"ל שם (ס"יג ד"ה המשכים) שלא יחזור לברכן בבוקר, וראה מה שכרבנו להלן (ס"ק כו) לענין ברכת 'הנותן לשכוי'.

[משנ"ב ס"ק ד]

לשכוי, הלב נקרא שכוי בלשון המקרא⁽⁴⁾.

(4) ובנוסף ברכה זו, בגמ' (ברכות ס, ב) כתוב 'אשר נתן לשכוי' וכן דעת הגר"א (מעשה רב אות יא), ואילו הטור והשו"ע כתבו 'הנותן לשכוי' ומסחומת דברי המשנ"ב נראה שנקט בלשון השו"ע, וכן כתב להלן (ס"ק כה). ובטעם הדבר כתב הערוך השלחן (ס"ג), שתיקנו את הברכות בלשון הווה ולא בלשון עבר, כיון שהקב"ה פועל בכל עת ובכל רגע.

[משנ"ב ס"ק ה]

פלבוש העליון שעליו קברך ברכה זו⁽⁵⁾.

(5) וממה שכתב השו"ע שלובש בגדיו אף שעדיין לא נטל את ידיו, הוכיח המג"א לעיל (ס"ו ד ס"ק א) שמותר לגעת בגדיו קודם נטילת ידיו בשחרית, ולא כמו שכתב הסדר היום (סדר כוונת נטילת ידים) שאסור לגעת בהם. ובמשנ"ב שם (ס"ק ב) הביא את דברי הסדר היום ה"ל, והוסיף בשם המג"א שבגמ' לא משמע כן.

[משנ"ב ס"ק ה]

ובית הטבילה, משמע בט"ז סימן פד דדין בית אמצעי יש לו לכל ברכה⁽⁸⁾.

(8) ולענין בית הכסא, כתב לעיל (ס"ו מג ס"ק יט) בשם המג"א שאינו גרוע ממרחץ, והיינו שדינו כבית הפנימי שאף מי שהיה חבוש בתפילין קודם לכן צריך לחלצן. ובשם הפמ"ג והמאמר מרדכי כתב, שמהרא"ש לא משמע הכי.

[משנ"ב שם]

דנקא במקוץ הקמיר אף על פי שאין שם אדם, משום שנהמהו ביה מקבל הסמין שמשמשין בה. מה שאין פן במקנה⁽⁴⁾.

(4) ובתי מרחצאות אשר יש בהם חדר למנוחה הנקי מויעה וזוהמא, ובני אדם היוצאים ממקום הויעה נכנסים לתוכו ערומים ומיד מתכסים, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"א ס"ו נד) שמותר לברך שם בשעה שאין שם בני אדם ערומים, שכיון שאין בו וזוהמא דינו כבית הטבילה.

[משנ"ב שם]

אבל אם יש שם אדם ערם אסור לקנוס בה בתפילין וכתב"ה הקדוש⁽⁵⁾, דאסור לעמוד לפני השם ערם⁽⁶⁾.

(5) ואף אם הספרים כרוכים, כתב השבילי דוד (ארי"ח ס"ו מג ס"ק ג-ד) שיש לומר שהם בכלל האיסור, על פי מה שכתב המג"א (ס"ו מ ס"ק א) שכריכות הספרים אינה נחשבת בניסוי, וראה מה שכתבנו לעיל ס"ו מ ס"ק ג, וס"י מב ס"ק יא.

(6) ולהפשיט ילד מבגדיו לפני ספרים, כתב השש"כ (פכ"ד ס"ל בהע') על פי דברי המשנ"ב שאסור, אך צידד [על פי דברי הרמ"א לקמן ס"ו עה ס"ד] להקל בטקן שאינו ראוי לביאה, וראה מה שכתבנו לעיל ס"ו מג ס"ק כ.

וכן לגבי נרות שבת, כתב הרמ"א לקמן (ס"י ערה ס"ב) שנהגו לכסות את הילדים הקטנים בפניהם שלא יעמדו כנגדם ערומים, משום ביוזי מצוה, וראה מה שכתבנו לעיל ס"ו מג ס"ק יב.

וללבוש תפילין כשליבו מגולה וערותו מכוסה, כתב לעיל (ס"י לח ס"ק ה) שאף שמצד הברכה אין איסור, שהרי מותר לאדם לברך בשעריתו מכוסה, מ"מ אין נכון להניח תפילין כשליברו מגולה.

[משנ"ב שם]

ועין לקמן בסימן פד במשנה ברורה בענין זה⁽⁷⁾.

(7) שם (ס"ק ז) כתב, שאף על פי שדירת הבלן שבבית המרחץ חייבת במוזזה, שהרי זה חדר גמור, מ"מ כיום שמצוים שם בני אדם ערומים, צריך לכסות המוזזה.

סימן מו

דיני ברכת השחר

[משנ"ב בהקדמה]

ואחר כך יקנוס⁽¹⁾.

(1) ובענין המנהג לומר 'ארון עולם', כתב השיח יצחק בשם המגיד צדק שהטעם הוא משום שאברהם אבינו היה הראשון

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הלכות ברכות השחר סימן מו

המדם. כשנוצל מנעליו יברך 'שעשה לי כל צרכי'. כשהולך יברך (ד) (ו) 'המכין מצעדי גברי'. כשחוגג תגורו יברך 'אזור ישראל בגבורה'. הגה או לובש (ח) האבנט המפסיק בין לבו לערוה (כ"י בשם הראב"ד). כשמשים כובע או מזנפת בראשו יברך (ט) 'עוטר ישראל בתפארה'. כששול ידיו יברך 'על גטילת ידים'. כשירחיץ פניו יברך 'המעביר שנה מעיניו וכו' (י) (י"ה יצונו וכו' עד 'ברוך אתה ה' גומל חסדים טובים לעמו ישראל'. אין לענות אמן אחר 'המעביר שנה מעיניו' עד שיתחם 'הגומל חסדים טובים לעמו ישראל', שהכל ברכה אחת היא: ב 'עכשו מפני שאין הידים נקיות וגם מפני עמי הארצות שאינם יודעים אותם, (יא) נהגו לסדרם בבית הכנסת (יב) וענין אמן אחריהם ויוצאים (יג) (יד) ידו חובקתן: ג 'תיב אדם לברך בכל יום מאה (ו) (יד) ברכות לפחות: ד 'צריך לברך בכל יום (טו) 'שלא עשני עובד מוכבים', (יז) 'שלא עשני עבד', 'שלא עשני (י) (י) אשה': הגה ואפלו גר היה (יח) יכול (ס) לברך קף (ר"ע), אבל

ב לפוחש המביס
ג טור ובתי"ד
כשם הרא"ש
ד פניות מ"ה פ"ח שם

באר היטב

שערי תשובה

נדיו על עינו קדם גטילה כמ"ש ס"ד: ד (ז) המכין. ומנהגו אשר הכין: (ח) י"ח. אפלו לבקו מוציא אם מכון בברכתו, וד' אחר ופ"ח ע"ת וברכת אבקהם וע"י בשכנה"ג: (י) ברכות. השעם לפי שהיו מהים בכל יום מאה נפשות מישראל, תקן דוד ע"י לברך מאה ברכות בכל יום. וביום הפופים, קצת פוסקים קתבו דקח הדם או בשמים ומשעה לשעה נרתי וברך, אך א"א לברך כל פעם אם לא בהפסק הרצת. וקצת פוסקים קתבו דאינו כזון לקרית ריח טוב ביום שצוהה תורה ענות אדם נפשו, ע"כ יותר טוב לסמוך על הפוסקים דענית אמן דחזרת הש"ץ וענת אמן אחר העולים בתורה ובתפילה בכלל להשלים מאה ברכות, וא לא יצטרף לקח בשמים או הדם לקרית קדם, עין מ"א ובהר"ם מטרנאני ח"ב סימן

הניע לפוחש עורים טעה ואמר מלביש עצמים ותור תכ"ד צ"ע אם יצא ידו פוחש עורים, אבל אם נתפנו למ"ע יצא ידו מ"ע. ובשורת פנים כאירות ח"א ס"י נח המה בזה, שהרי הוא הדין שפבאר בש"ע שם בלקח כוס שכר כ"י שניצא, ולכן הניח צ"ע אם יצא ידו מלביש עצמים, וצ"ח ביד אפרים שאין צריך להקריע והדברים כהתבס, דמסקא לה בהא כיון דבאמת חייבא רמי עליו לומר מ"ע אין לחשב מה שאמר מ"ע כמאן דלימא משא"כ שם דבכה"א אין לו נשיכת לקאן ותשיב כמאן דלימא, ולפי"ז מ"ש נתפנו למ"ע הנינו ג"כ ששעה ואמר פ"ע וטור ואמר מ"ע בזה יצא, דמה שאמר באמצע פ"ע כמאן דלימא כיון שגבר בך פ"ע ע"ש ומ"ש שם בשם דגול מרכבה: (ה) [י"ח]. עין בה"ט ועין ס"ס ו' לענין שחזרין תלילה בענית אמן שיש מחלוקת בין הפוסקים בזה, ושם הבאתי דברי הרמ"ב בחושבה, ודעבר כמר עבד כ"י ע"ש: [י] אשה. ענה"ט. ובש"מ עבדו הביא דעת האחרונים ק"ו וקפ: (י) אשה. בפ"ח משמע דלפי מ"ש בסעוף ה גבי מתיר אטוריהם וכו' ה"ה תבא אם בך שלא עשני אשה בראשונה לא יברך שוב על עובד מוכבים ועבד ע"ש, וט"ז קתב דלא דמי להקדי ע"ש: (ח) לברך. פ"י שיאמר שעשני גר, מ"א ונ"ע וט"ז. ובשכנה"ג קתב שהייתר כיון שיוברך שהקניני תחת כנפי השכינה ע"ש,

משנה ברוחה

"נראו עינינו" שמונה, הרי שלשים וקמ"ש, ותשעים ושבע ברכות דשלוש תפלות⁽¹⁴⁾ הרי תשעים ושתים, ובשתי סעודות שסווד, אחת ערבית ואחת שחרית, יש שש-עשרה ברכות, כי בכל סעודה יש שמונה ברכות: על גטילת ידים והמוציא וארבע ברכות שבתפלת המזון, ולשהוא שותה כוס בברכת המזון מברך לפניו ולאחריו, הרי בסך הכל מאה ושמונה ברכות. ואם-כן, אף ביום המענית שחסר לו סעודה אחת, גס-כן מקיים מאה ברכות. וביום השבת חסר לו שלש-עשרה ברכות מהמאה⁽¹⁵⁾, וכדאיתא במגן אברהם, עין שם, על-כן יראה להשלימים במיני פרות ומגדים; ואם אין לו, יוצא על-פי הדחק במה שזכרנו לשמע ברכת התורה ותמפטרי ויענה אמנו⁽¹⁶⁾, וכדלקמן בסימן רפד. וכתב המגן אברהם, דלא יכניס עצמו בקחש ברכה שאינה צריכה משום מצות מאה ברכות. וביום הקפודים גס-כן יוצא בשמיעת הפרכות כמו בשבת, אף ביום-ההפודים אחר כל החשבונות חסר לו עוד שלש ברכות, וכתב המגן אברהם דישלים זה בברכת הריח על הבשמים; אף כל זמן שלא הסיח דעתו מלקרית אסור לקוד ולברך⁽¹⁷⁾, משום ברכה שאינה צריכה; וכן יוכל להשלימים בברכת אשר יצר אם נודמן לו. ואפשר יוצא על-פי הדחק במה שמכפן לשמע חזרת הש"ץ: ד (טו) 'שלא עשני וכו'. ונהנה שלא יברך 'שעשני ישראל', כמו שיש באיזה סודרים על-ידי שבולש הדפוס, כי (יג) יש אומרים שנה לא יוכל לברך שוב⁽¹⁸⁾ שלא עשני עבד ולא עשני אשה: (טז) עובד מוכבים⁽¹⁹⁾. ואם בך מתחלה שלא עשני אשה, (יד) יש אומרים דשוב לא יוכל לברך שלא עשני עבד⁽²⁰⁾ ויש לא עשני עבד, כי אשה עדיפה משתייהו, וממילא נכלל ההודאה, כי בכלל מאתים מנה. וכן אם בך שלא עשני עבד לא יוכל לברך שלא עשני גוי, כי עבד עדיף מגוי, דחוב בקצת מצות. אבל (עו) הרבה אחרונים חולקין בכל זה, וכן הסכים האלהי ונה ודרה-החיים דיוכל לברך: (זי) 'שלא עשני עבד'. ועבד שגולד עבד, ויש אומרים דלא יוכל לברך גס-כן ברכת שלא עשני אשה, כי עבד זיל טפי מאשה, ויש חולקין. עין בפרי-מגדים: (יח) יכול לברך. פרוש, שיאמר 'שעשני גר', דמקרי עשינה, כדכתיב 'ואת

להניח נדיו על עינו קדם הנטילה, כמו שכתוב סימן ד: (ז) המכין. ובאגדה (ס) כתוב "אשר הכין": (ח) האבנט. אבנט דהקא הוא מכנסים, וכן האבנט שהזכיר השלחן-ערוף בריש סימן צא; דאף-על-גב דב'לשון תורה פרוש אבנט הוא התגורה דכתיב "ובאבנט בדי יתגור", מכל מקום בלשון חכמים לפעמים קוראין המכנסים אבנט, ולכן נקט לשון 'לובש ולא חוגר' [מטה יהודא]: (ט) עוטר ישראל. הוכיר (ט) ישראל בברכה זו וכן ב'אזור ישראל', מה שאין פן באחרות, השעם, שהשאר הוא להנאת העולם, שהכל שרין בהן, מה שאין כן באלו שנים הם ב'שאל לחוד משום צניעות, דתגורה הוא משום שלא יתא לבו רואה את הערוה, וכובע היא משום צניעות, כדאיתא בשבת דף קנו כפי ראשך מפני אימתא דקרוך: (י) ויהי יצונו וכו'. "שמתגילנו בתורתך לשון רבינו"⁽²¹⁾ [אחרונים]: ב 'נהגו לסדרם. ואם מתר גם להמתין בברכת גטילת ידים לסדרה בבית-הכנסת, עין לעיל בסימן ו' ובמשנה ברוחה שם [סכו"ח]: (יב) וענין אמן. ובד"עבד (י) אפלו לא ענו אמן יוצאין ידי הברכה⁽²²⁾, וכדלקמן בסימן ריג, כיון שכוננו לצאת: (יג) ידי חובקתן. ואפלו לבקי מוציא אם מכפן בברכתו [אחרונים]. ועין לעיל בסוף סימן ר' במגן אברהם שהביא בשם הלבוש להחמיר בברכת השחר שאינו מוציא בפחות מעשרה, ועין לקמן בסימן נט סעיף ד בבאור הלכה מה שכתבנו אודות זה⁽²³⁾. ובזמננו הפנהג ששל אחר מברך בפני עצמו ואין הש"ץ מוציא שום אדם [ע"ת בסימן ו]: ג (יד) ברכות. השעם, (יח) לפי שהיו מתים בכל יום מאה נפשות מישראל, תקן דוד ועוד זה לברך מאה ברכות בכל יום. ונהנה (יז) בכל יום אנו מברכין עוד יותר ממאה ברכות. כיצד: ב'לילה⁽²⁴⁾ כשהולך לישן מברך "המפיל", ובשחר מברך על גטילת ידים ואשר יצר, ועוד שש-עשרה ברכות בברכת השחר ושלש ברכות על התורה⁽²⁵⁾ וברכת הרמ"א לקמן בסימן מז סעיף ו לפי בהג"ח, הרי עשירים ושמים, וברכת ציצית ותפלין⁽²⁶⁾, הרי עוד ושלש, לפי מנהגנו שברכרין שמים על התפלין, הרי עשירים ותמש, וברוך שאמר וישמח, הרי עוד שמים, וברכת קריאת שמע שחרית וערבית עם ברכת

שער הציון

(ח) מגן אברהם (ט) אחרונים: (י) פרי הדש: (יא) טור בשם רב נטרוניא גאון: (יב) אחרונים: (יג) ב"ח ועין ט"ז: (יד) מגן אברהם ותחייתיים ותי"אדם: (טו) רש"ל וכו"ח גם בברכת וקח כפופים וכל-שכן בזה, וכן הפרי-מגדים לא הסכים לכתוב המגן אברהם וכן ה"ט חולק על שיטה זו, ועין בתדושי רע"א שחולק גס-כן על המגן אברהם:

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com